

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 65/06-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť J. M., Spolková republika Nemecko, a Ing. L. M., B., zastúpených advokátom Mgr. Z. C., D., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 278/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 278/97 **p o r u š i l** základné právo J. M. a Ing. L. M., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 278/97 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. J. M. a Ing. L. M. priznáva primerané finančné zadost'učinenie každému v sume po 60 000 Sk (slovom šesťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica p o v i n n ý im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. M. a Ing. L. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 15 275 Sk (slovom pätnásťtisícdeväťdesiatpäť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica p o v i n n ý vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 1. marca 2006 č. k. I. ÚS 65/06-14 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. M., Spolková republika Nemecko, a Ing. L. M., B. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 278/97 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Konanie v predmetnej veci sa začalo podaním návrhu, zo dňa 5. 10. 1997, doručené súdu dňa 12. 11. 1997, o neplatnosť osvedčenia na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 7 C 278/97, na základe návrhu navrhovateľov, v 1. rade, M. V.-B., bytom B., v 2. rade, M. R., bytom L., v 3. rade, M. L., bytom B., v 4. rade, Ing. L. M., bytom B. a v 5. rade, J. M., bytom Spolková republika*

Nemecko, proti odporcom, v 1. rade, Ing. M. K., bytom B., v 2. rade, M. K., bytom B., v 3. rade, D. K., bytom P. a v 4. rade, D. K., bytom P.

Dňa 5. 9. 1997 a 10. 9. 1997 navrhovateľka v 1. a 2. rade podali v zákonom stanovenej lehote na notársky úrad Mgr. Z. B., B., námietky voči vydaniu osvedčenia o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. K. (...).

Navrhovatelia (...) sa žalobným návrhom domáhali vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností (...), sú ako žalovaní tak aj žalobcovia podľa podielov uvedených v KN. Ďalej sa domáhali, aby súd zakázal vydanie osvedčenia o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam v zmysle zákona NR SR č. 293/1992 Z. z. v znení neskorších predpisov v prospech žalovaných. (...)

V priebehu konania navrhovateľka v 2. rade, M. R. a navrhovateľka v 3. rade, M. L. zomreli, ich právny nástupcovia do konania nevstúpili. Zástupca navrhovateľa v 1. rade žalobu zobral späť s odôvodnením, že účastníci sa dohodli a dôvod sporu zanikol. K späťvzatiu návrhu sa pripojil i navrhovateľ v 3. rade (podľa uznesenia J. M.), zastupujúci aj navrhovateľa v 2. rade (podľa uznesenia Ing. L. M.) a žiadal priznať trovy konania, pretože podľa jeho názoru sa navrhovatelia museli brániť návrhu odporcov na vydanie osvedčenia podaním súdnej žaloby. Z uvedených dôvodov Okresný súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 22. 3. 2005 sp. zn. 7 C 278/97-116 konanie zastavil. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p. tak, že neakceptoval návrh žalobcu v 3. rade na priznanie trov konania.

Následne, keď Okresný súd v Banskej Bystrici na základe uvedeného uznesenia konanie zastavil, navrhovateľ v 5. rade, J. M. podal dňa 26. 5. 2005 proti predmetnému uzneseniu odvolanie (...).

O odvolaní navrhovateľa v 5. rade Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol uznesením zo dňa 11. 7. 2005 pod sp. zn. 12 Co 207/05, ktorým uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vo svojom odôvodnení poukázal na odôvodnenie predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 12. 11. 2003 pod sp. zn. 12 Co 124/2003-67 a na nedôsledný až neprofesionálny procesný postup prvostupňového súdu. (...)

Sťažovatelia nespokojní s priebehom predmetného súdneho konania podali dňa 12. 5. 2005 v zmysle § 17 zákona SNR č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov

Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe) v znení neskorších predpisov sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedníčke Okresného súdu v Banskej Bystrici. Ako dôvody okrem iného uvádzali nečinnosť súdu, keďže odo dňa podania návrhu na začatie konania vo veci, t. j. odo dňa 5. 10. 1997, príslušný súd nevyniesol meritórne rozhodnutie vo veci samej. (...)

Predsedníčka okresného súdu vybavila predmetnú sťažnosť listom zo dňa 20. 6. 2005, v ktorom uvádza, že po nahliadnutí do spisu konštatuje, že sťažnosť navrhovateľov je čiastočne dôvodná. V minulosti zistila prietahy v konaní, od roku 2002 však súd vo veci koná plynule bez zbytočných prietahov. (...)

Z uvedeného vyplýva, že odo dňa podania návrhu na začatie konania, t. j. dňa 5. 10. 1997 Okresný súd v Banskej Bystrici predmetný spor s konečnou platnosťou nevyriešil. Zo súdneho spisu, sp. zn. 7 C 278/97 podľa navrhovateľov nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke celého konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom v Banskej Bystrici majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohto súdu, tak ako boli uvedené vyššie, čo viedlo k zbytočným prietahom v konaní. (...)

Z uvedeného vyplýva, že odo dňa 5. 10. 1997, t. j. odo dňa podania žalobného návrhu, príslušný súd nevyniesol meritórne rozhodnutie. Týmto konaním Okresný súd v Banskej Bystrici podľa sťažovateľov porušil aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)

Sťažovatelia sa domáhajú v zmysle čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky primeraného finančného zadosťučinenia.

(...) Sťažovatelia sa domnievajú, že doba bezmála 8 rokov, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, je ničím neospravedliteľná. Účastník konania má právo na konanie bez prietahov a toto právo odporca nemôže, ani vzhľadom na jeho subjektívne pomery porušovať. Sťažovatelia vidia nemajetkovú ujmu v ich pretrvávajúcom pocite právnej neistoty, spočívajúca v ich pocitoch márnosti a nespravodlivosti sprevádzajúcich porušovanie základného práva na konanie súdu bez zbytočných prietahov. (...)

Existenciu zbytočných prietahov v konaní teda nemôže sám o sebe vylúčiť ani fakt, že v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Navyše, v priebehu konania existujú obdobia, kedy okresný súd nekonal, pričom nie je zrejmý relevantný dôvod, ktorý by mu na

to dal príčinu. Ide najmä o obdobia: 15. decembra 1997 – 11. júna 2001 – 3 roky a takmer 6 mesiacov; 11. júna 2001 – 1. marca 2002 – takmer 9 mesiacov; 17. februára 2004 – 22. marca 2005 – viac ako jeden rok. (...)“

1. 2. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd v predmetnej veci takto rozhodol:

„Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom v Banskej Bystrici v konaní o neplatnosť osvedčenia, č. k. 7 C 278/97 porušila právo J. M., (...) Spolková republika Nemecko a Ing. L. M., (...), bytom B., upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd v Banskej Bystrici konal vo veci vedenej na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 7 C 278/97 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi J. M. (...), finančné zadosťučinenie vo výške 60.000,- Sk (...) a sťažovateľovi Ing. L. M. (...), finančné zadosťučinenie vo výške 60.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd v Banskej Bystrici povinný im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Banská Bystrica je povinný nahradiť J. M. a Ing. L. M. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (...) za prevzatie, prípravu; vyhotovenie právneho podania, vyjadrenie (...).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom JUDr. G. S., listom zo 17. marca 2006 sp. zn. Spr. 4005/06 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 28. marca 2006.

2. 1. Podpredseda okresného súdu vo svojom prípise popísal chronológiu úkonov, ktoré súd vo veci vykonal a uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) Vo veci som v minulosti zistil obdobie bez úkonov od 05. 01. 1998 – 17. 04. 2001, od 12. 07. 2001 – 06. 02. 2002. Avšak od uvedeného obdobia súd vo veci koná plynule, bez zbytočných prieťahov.

Dĺžka konania je spôsobená aj nedisciplinovanosťou niektorých účastníkov konania. V období od 01. 03. 2002 súd žiadal právneho zástupcu navrhovateľov o úpravu návrhu, ktorú napriek niekoľkým urgenciám nezaslal ani do vytyčenia termínu pojednávania dňa 13. 01. 2003. Ďalšie prieťahy v konaní spôsobili nástupcovia po navrhovateľke v 3. rade, ktorým súd dňa 25. 02. 2004 doručoval kópiu vyjadrenia s výzvou na oznámenie, či vstupujú do konania. Pretože dedičia nereagovali ani na urgenciu súdu, bola im uložená poriadková pokuta. V priebehu konania zomreli štyria účastníci konania, čo spôsobilo ďalší časový sklz pri oznámení okruhu dedičov.

Čo sa týka aktuálneho stavu konania, súd konanie dňa 02. 03. 2006 zastavil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a preto súhlasím s tým, aby podľa § 30 ods. 1 a 2 zák. č. 38/1993 Z. z. Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu podpredsedu okresného súdu uviedol nasledovné podstatné skutočnosti:

„(...) Je nesporné, že Okresný súd Banská Bystrica v predmetnej veci vykonal procesné úkony (...), avšak je nesporná aj tá skutočnosť, že odo dňa podania návrhu o neplatnosť osvedčenia, t. j. od 5. 10. 1997, sa sťažovatelia nemohli domôcť ich práv a nachádzajú sa v právnej neistote. (...)

A) Základným kritériom podľa rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (napr. I. ÚS 92/97) pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci. Aj keď zložitosť veci zbavuje príslušný súd zodpovednosti za pretrvávajúcu právnu neistotu sťažovateľov, podľa ich názoru predmetnú právnu vec prejednávajú pred Okresným súdom Banská Bystrica v žiadnom prípade nemožno charakterizovať ako právne zložitú.

B) Podľa Nálezu Ústavného súdu, sp. zn. II. ÚS 26/95, správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za prieťahy v konaní, len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. Podľa názoru podpredsedu Okresného súdu Banská Bystrica, cit.: dĺžka konania je spôsobená nedisciplinovanosťou niektorých účastníkov konania. (...)

V predmetnej veci žalobu podali piati žalobcovia proti štyrom žalovaným, takže

môžeme konštatovať, že ide o dosť široký počet účastníkov konania. V našom prípade však sťažovatelia, J. M. a Ing L. M. nemôžu zodpovedať za nečinnosť niektorých ďalších účastníkov. V konečnom dôsledku súd má široké právomoci definované v OSP pri vedení konania, to znamená, že okrem iného môže uložiť poriadkovú pokutu. Prvým zákonným dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty je marenie uplatnenia základného práva iného účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy. Ďalším zákonným predpokladom na uloženie poriadkovej pokuty je záver o hrubom sťažení postupu konania. V našom prípade Okresný súd Banská Bystrica túto svoju právomoc využil nedôsledne, keď poriadkovú pokutu uložil v jedinom prípade, takže týmto konaním nesledoval dodržanie základného práva ostatných účastníkov konania.

Podpredseda Okresného súdu Banská Bystrica vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 3. 2006 uvádza, že tiež zistil obdobia bez úkonov. Okresný súd okrem iného v období medzi 15. decembrom 1997 a 11. júnom 2001 nekonal vôbec (jedná sa o 3 roky a takmer 6 mesiacov), pričom nie je zrejmý relevantný dôvod, ktorý by mu na to dal príčinu. V tomto období nedošlo k úmrtiu žiadneho účastníka konania a ani nemohlo dojsť k nedisciplinovanosti účastníkov konania, nakoľko až 11. júna 2001 súd vyzval účastníkov na zaplatenie súdneho poplatku, takže v tomto prípade niet pochybností o tom, že nečinnosť súdu viedlo k zbytočným prieťahom v konaní.

C) Postup súdnych orgánov bol podrobne popísaný v sťažnosti. (...)

Zo súdneho spisu, sp. zn. 7 C 278/97 podľa sťažovateľov nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke celého konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom Banská Bystrica majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohto súdu, tak ako boli uvedené vyššie, čo viedlo k zbytočným prieťahom v konaní. Zároveň sťažovatelia vyhlasujú, že súhlasia s prejednaním veci bez ústneho pojednávania.

V zmysle uvedeného žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky, aby po vykonaní potrebného dokazovania vo veci sťažnosti J. M. (...) a Ing L. M., (...)“ rozhodol tak, ako to je uvedené v aktualizovanom petite tejto ústavnej sťažnosti pod bodom 1.2. Sťažovatelia si uplatnili aj trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby, zároveň do spisu doložili dôkaz o tom, že ich právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 278/98:

Dňa 12. novembra 1997 podali sťažovatelia, ako aj ďalší žalobcovia na Okresnom súde Banská Bystrica proti žalovaným v 1. až 4. rade (ďalej aj ako „žalovaní“) žalobný návrh proti vydaniu osvedčenia o vlastníckom práve k nehnuteľnosti, ktorá bola ďalej vedená pod sp. zn. 7 C 278/97.

Dňa 15. decembra 1997 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala žalobcov, aby v lehote 10 dní doručili súdu riadny návrh na začatie konania v piatich vyhotoveniach.

Dňa 15. januára 1998 sťažovatelia spoločne s ostatnými žalobcami doručili súdu upresnenú žalobu o určenie oprávnenosti držiteľov nehnuteľností.

Dňa 17. apríla 2001 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala žalobcov, aby v lehote 10 dní oznámili súdu hodnotu predmetu plnenia, Notársky úrad JUDr. Z. B., aby v lehote 15 dní zaslal súdu spis sp. zn. N 171/97, a Štátny okresný archív, aby v lehote 15 dní zaslal spis sp. zn. D 562/62.

Dňa 2. mája 2001 Štátny okresný archív doručil súdu kópiu vyžiadaného materiálu.

Dňa 3. mája 2001 žalobkyňa v prvom rade doručila súdu žiadosť o predĺženie lehoty na predloženie požadovaných dokladov.

Dňa 14. mája 2001 súd vyzval žalobkyňu v prvom rade, aby v lehote 10 dní oznámila súdu hodnotu predmetu konania.

Dňa 17. mája 2001 notárka doručila súdu fotokópie všetkých dokladov nachádzajúcich sa v spise sp. zn. N 171/97.

Dňa 11. júna 2001 súd vydal výzvu, ktorou vyzval sťažovateľov a ďalších žalobcov, aby v lehote 10 dní zaplatili súdny poplatok.

Dňa 4. júla 2001 bol zaplatený súdny poplatok.

Dňa 6. februára 2002 sudca nariadil vo veci pojednávanie na 1. marec 2002.

Dňa 1. marca 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bol odročené na neurčito s tým, že navrhovateľom bola poskytnutá lehota jedného mesiaca na predloženie upraveného návrhu.

Dňa 8. marca 2002 žalovaný v prvom rade doručil súdu plnomocenstvo pre svojho právneho zástupcu.

Dňa 13. mája 2002 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala žalobcov, aby v lehote 20 dní splnili povinnosť uloženú im na pojednávaní 1. marca 2002.

Dňa 17. mája 2002 žalovaný v 1. rade doručil súdu plnú moc pre svojho právneho zástupcu.

Dňa 6. júna 2002 právny zástupca žalobcov doručil súdu oznámenie o prevzatí zastupovania.

Dňa 12. septembra 2002 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala navrhovateľov, aby oznámili súdu v lehote 20 dní, či došlo k mimosúdному vyriešeniu sporu.

Dňa 9. októbra 2002 žalobcovia v 4. a 5. rade doručili súdu odvolanie plnomocenstva.

Dňa 16. októbra 2002 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala splnenie povinnosti podľa výzvy z 12. septembra 2002.

Dňa 18. októbra 2002 súd opätovne urgoval žalovaného v 1. rade, aby v lehote 10 dní oznámil súdu či došlo k mimosúdному vyriešeniu sporu.

Dňa 13. januára 2003 súd nariadil pojednávanie na 7. február 2003.

Dňa 5. februára 2003 doručili žalobcovia súdu späťvzatie žaloby.

Dňa 7. februára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo konanie zastavené uznesením č. k. 7 C 278/97-57.

Dňa 10. marca 2003 žalobca v 5. rade doručil súdu odvolanie proti uzneseniu súdu zo 7. februára 2003.

Dňa 26. marca 2003 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby doručila odvolanie žalobcu v 5. rade ostatným účastníkom konania.

Dňa 7. apríla 2003 doručil súdu svoje vyjadrenie právny zástupca žalobcov.

Dňa 16. apríla 2003 žalobca v 4. rade doručil súdu vyjadrenie k odvolaniu žalobcu v 5. rade.

Dňa 25. apríla 2003 bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a ďalej vedený pod sp. zn. 12 Co 124/2003.

Dňa 12. novembra 2003 krajský súd vydal uznesenie č. k. 12 Co 124/03-67, ktorým bolo napadnuté uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 3. decembra 2003 súd nariadil vo veci pojednávanie na 20. január 2004.

Dňa 20. januára 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť navrhovateľov v 1., 2., a 3. rade s tým, že v lehote jedného mesiaca sa navrhovatelia skontaktujú a oznámia súdu svoje stanovisko vo veci.

Dňa 23. februára 2004 žalobca v 5. rade doručil súdu svoje vyjadrenie a návrh.

Dňa 25. februára 2004 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby zaslala kópie podania žalobcu v 5. rade z 23. februára 2004 právnym nástupcom žalobcu v treťom rade a aby sa v lehote 20 dní vyjadrili, či vstupujú do konania ako navrhovatelia namiesto ich právnej predchodkyne.

Dňa 16. júla 2004 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala splnenie povinnosti podľa úpravy z 25. februára 2004 v lehote 20 dní pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Dňa 7. októbra 2004 súd uznesením č. k 7 C 278/97-87 uložil právnym nástupcom žalobkyne v 3. rade poriadkovú pokutu, ktorú musia zaplatiť do 3 dní.

Dňa 14. októbra 2004 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby uznesenie č. k. 7 C 278/97-87 doručila právnym nástupcom navrhovateľa v 3. rade.

Dňa 3. novembra 2004 Ing. L. oznámil, že v danej veci do konania ako navrhovateľ na miesto právnej predchodkyne M. L. nevstupuje a zároveň doručil súdu odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. 7 C 278/97-87, ktorým bolo rozhodnuté o poriadkovej pokute.

Dňa 10. novembra 2004 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby pripojila doručenkú od Ing. M. ako právnej nástupkyne navrhovateľky v 3. rade o doručení uznesenia súdu č. k. 7 C 278/97-87, ktorým bolo rozhodnuté o poriadkovej pokute.

Dňa 3. decembra 2004 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby opätovne zaslala uznesenie č. k. 7 C 278/97-87, ktorým bolo rozhodnuté o poriadkovej pokute Ing. M.

Dňa 15. januára 2005 sudca nariadil pojednávanie na 4. február 2005 a dal úpravou kancelárii pokyn, aby predvolala Ing. M.

Dňa 4. februára 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo pre neprítomnosť Ing. M. odročené na neurčito s tým, že bude pripojená doručenka od predvolania a spis predložený sudcovi.

Dňa 16. februára 2005 sudca nariadil vo veci pojednávanie na 22. marec 2005.

Dňa 22. marca 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd uznesením č. k. 7 C 278/97-116 konanie zastavil.

Dňa 30. marca 2005 doručil právny zástupca žalovaných M. K., D. K. a D. K. súdu plnú moc na ich zastupovanie v konaní.

Dňa 1. júna 2005 žalobca v 5. rade doručil súdu odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. 7 C 278/97-116, ktorým bolo konanie zastavené.

Dňa 27. júna 2005 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vypracovala predkladaciu správu a predložila spis.

Dňa 29. júna 2005 bol spis predložený krajskému súdu z dôvodu podaného odvolania žalobcom v 5. rade a ďalej vedený pod sp. zn. 12 Co 207/05.

Dňa 18. júla 2005 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 Co 207/05 z 11. júla 2005, ktorým bolo napadnuté uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 18. júla 2005 vo veci konajúci sudca okresného súdu dal úpravou kancelárii pokyn, aby uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 Co 207/05 z 11. júla 2005 doručila účastníkom konania a dožiadala Okresný súd Lučenec o zaslanie dedičského spisu po žalobkyni v 2. rade M. R. a pripojila dedičský spis Okresného súdu v Banskej Bystrici po nebohej M. L.

Dňa 27. júla 2005 právny zástupca žalovaných oznámil súdu, že žalovaný v prvom rade Ing. M. K. zomrel a jediná dedička po ňom je jeho manželka, a preto navrhol, aby ju súd pripustil do konania.

Dňa 10. augusta 2005 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby boli pripojené doručky od doručenia uznesenia krajského súdu č. k. 12 Co 207/05-125 a pripojený

dedičský spis okresného súdu po nebohej M. L. V spise na č. I. 130 nasleduje úradný záznam o tom, že dedičský spis po M. L. bol žiadaný z archívu.

Dňa 23. augusta 2005 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala právnu zástupkyňu nebohej t. j. žalovaného v prvom rade na doručenie kópie rozhodnutia o dedičstve po nebohom M. K., oznámila generálie jeho právnej nástupkyne a v prípade, že ju bude zastupovať, predložila plnú moc.

Dňa 14. septembra 2005 právna zástupkyňa na základe výzvy súdu doručila plnú moc právnej nástupkyne po nebohom Ing. M. K., číslo dedičského konania nevedela uviesť.

Dňa 5. októbra 2005 sudca nariadil vo veci pojednávanie na 22. november 2005.

Dňa 10. októbra 2005 právna zástupkyňa žalovaných oznámila súdu číslo dedičského konania po nebohom Ing. M. K.

Dňa 13. októbra 2005 súd dožiadal notárku, aby zapožičala spis sp. zn. 38 D 786/2005, D not. 84/2005.

Dňa 22. novembra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť žalobcov A. R., Š. R., M. M. a L. M., ktorí mali vykázané doručenie predvolania, a J. M., ktorý nemal vykázané doručenie predvolania, a úmrtie žalobkyne v 1. rade s tým, že v lehote 10 dní právny zástupca nebohej žalobkyne oznámi súdu adresu jej brata a číslo dedičského konania.

Dňa 5. decembra 2005 notárka JUDr. J. doručila súdu správu o stave dedičského konania po nebohom Ing. M. K.

Dňa 9. decembra 2005 právny nástupca žalobkyne M. V. oznámil súdu, že nemieni ďalej pokračovať v konaní.

Dňa 14. decembra 2005 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby pripojila spis v dedičskej veci po M. V. sp. zn. 25 D 974/05 a zároveň aby bol urobený úradný záznam, podľa ktorého spis sp. zn. 25 D 974/05 je u notárky JUDr. V.

Dňa 11. januára 2006 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala JUDr. V., aby v lehote 10 dní oznámila okruh dedičov po M. V.

Dňa 18. januára 2006 JUDr. V. oznámila súdu vyžiadaný okruh dedičov po nebohej M. V.

Dňa 6. februára 2005 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala RNDr. R., Ing. R. a Š. R., aby v lehote 10 dní oznámili súdu, či ako právni nástupcovia po zomrelej žalobkyni M. R. trvajú na návrhu.

Dňa 2. marca 2006 súd vydal uznesenie č. k. 7 C 278/97-157, ktorým zastavil konanie vo vzťahu k žalobcom v 1., 2., 6. a 7. rade.

Dňa 3. marca 2006 sudca dal úpravou kancelárii pokyn, aby doručila uznesenie súdu č. k. 7 C 278/97-157 účastníkom konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

(ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu a ESLP sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 278/97 dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o žalobnom návrhu „*proti vydaniu osvedčenia o vlastníckom práve k nehnuteľnosti*“ môže v danej veci predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s väčším počtom účastníkov konania a v dôsledku úmrtí aj meniacimi sa účastníkmi konania. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

Treba ďalej konštatovať, že konanie vo veci (od podania žalobného návrhu 12. novembra 1997 až dosiaľ) trvá viac ako 8 rokov, z toho na okresnom súde 7 rokov a 7 mesiacov. Táto dĺžka napadnutého konania je celkom zjavne neprimeraná.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Podpredseda okresného súdu síce poukázal na

„*nedisciplinovanosť niektorých účastníkov konania*“, toto sa však netýkalo sťažovateľov, ale ostatných účastníkov konania (pozri bod II. tohto nálezu).

Okrem toho predkladanie návrhov napr. na upresnenie alebo rozšírenie účastníkov konania nekvalifikuje ústavný súd ako skutočnosť, ktorá spôsobila zbytočné prieťahy v konaní. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľom procesnými predpismi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v napadnutom konaní, treba konštatovať, že toto konanie trvá bez rozhodnutia vo veci samej na okresnom súde sedem a pol roka. Počas tejto doby bol okresný súd v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov opakovane a dlhodobo nečinný v období od 15. januára 1998 do 17. apríla 2001 (tri roky a tri mesiace) a od 4. júla 2001 do 6. februára 2002 (sedem mesiacov). Okresný súd teda najmenej počas troch rokov a desiatich mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v napadnutej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľov, ale v dôsledku postupu súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, pretože okresný súd vydal naposledy uznesenie

č. k. 7 C 278/97-157 o zastavení napadnutého konania vo vzťahu k žalobcom v 1., 2., 6. a 7. rade, a nie aj vo vzťahu k sťažovateľom.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančného zadosťučinenie vo výške každému po 60 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané v požadovanej výške každému po 60 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti z 12. decembra 2005 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 28. marca 2006). Za dva úkony

vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume dvakrát po 2 501 Sk, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 5 002 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 4 001,60 Sk. Spolu s režijným paušalom ku každému úkonu (2 x 150 Sk v roku 2005) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za dva úkony vykonané v roku 2005 sumu 8 303,20 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2006, patrí odmena pre jedného sťažovateľa v sume 2 730 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 2 184 Sk. Spolu s režijným paušalom k tomuto úkonu (164 Sk v roku 2006) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za jeden úkon vykonaný v roku 2006 sumu 4 532 Sk v zmysle citovanej vyhlášky.

Celkové trovy právneho zastúpenia pre dvoch sťažovateľov predstavujú preto v danom prípade sumu 12 835,20 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 2 438,68 Sk, spolu trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove zaokrúhlene sumu 15 275 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2006